

Rektors tale ved IT-Forum 3. nov. 2005

Jeg sa ja til å hilse dere for å signalisere hvor viktig IT er for at UiB skal lykkes med sitt mål om å bli et ledende breddeuniversitet.

Selv om IT-drift og brukerstøtte på samme måte som personal- og økonomiadministrasjon er støttefunksjoner for Universitetes primærfunksjoner undervisning, forskning og formidling, griper IT på mange områder direkte inn i den faglige virksomheten:

- Behandling av store datamengder ved hjelp av statistisk analyse, simulering og grafisk representasjon er sentralt i mange fagområder, og slett ikke bare innen naturvitenskapelige disipliner. Selv har jeg erfart dette i min samfunnsvitenskapelige virksomhet, for eksempel i mitt eget forskningsfelt, som er studier av sosiale nettverk. Lenge var denne forskningen fokusert på nettverk i små grupper eller i små lokalsamfunn. Nye teknologiske muligheter innenfor databehandling, analysemetoder og visualiseringsteknikker har bidratt til en ”revolusjon” innenfor dette forskningsområdet. Omfattende sosiale nettverk kan nå analyseres, forstås og illustreres som store samfunnsmessige strukturer.
- Gjennom ”virtuelle team” kan forskere samarbeide på tvers av institusjons- og landegrenser.
- Den teknologiske utviklingen gjør det mulig å være på nett til alle tider og på de fleste steder på kloden. For eksempel gjør fiberkabel fra fastlandet Svalbard til et foretrukket senter for polarforskning.
- Universitetsbiblioteket er inne i et paradigmeskifte der elektroniske tidsskrift, BORA og radiobrikker for arkivering og uthenting av litteratur endrer/effektiviserer bibliotektenester på en måte som ville vært utenkelig for bare en mannsalder siden.
- Studentportal og Intranett muliggjør nye former for samhandling mellom studenter, mellom ansatte og mellom ansatte og studenter.
- På eksternweb kan universitetet presentere sine tjenester og sine resultater i forhold til samfunnet rundt oss. Dersom tjenesten er god nok kan dette være en konkurransefordel i konkurransen om studenter og forskningsmidler. Motsatt kan en svak eksternweb føre til tap av muligheter. Derfor satser vi nå på en videre opprustning av UiBs websider, med særlig vekt på presentasjon av forskningsvirksomheten og presentasjon av UiB på engelsk.
- Ved å legge undervisningsmateriale, inkludert redigerte opptak av gode forelesninger, på nett, kan studentene tilegne seg fagstoff til alle døgnets tider; hjemme, på kafe eller hvor de måtte velge å ta med sin laptop.

IT fører til kvalitetsforbedring og effektivisering av universitetets administrasjon:

- FS og SLP leverer data til en sentral brukerdatabase (SEBRA) som etter hvert vil styre tilgangen til universitetets elektroniske ressurser.
- Gjennom implementering av et elektronisk saksbehandlingssystem vil man oppnå effektiv distribusjon av oppgaver og deling av informasjon på en helt annen måte enn det er mulig i papirbaserte systemer.
- Elektronisk faktura og portal for innkjøp av varer og tenester vil forenkle innkjøpsposessen og kan gi betydelig innsparing.
- De teknologiske løsningene vil bare være til nytte dersom det etableres nye organisatoriske løsninger som spiller sammen med teknologien. De organisatoriske

endringene krever normalt mye mer ressurser enn implementering av selve teknologien (80 – 20)

- Den pågående sentralisering og standardisering av universitetets IT-tjenester er et viktig ledd i effektiviseringen av hele universitetets administrasjon. Ved sterkere sentral samordning av ressursbruken vil vi oppnå en større grad av standardisering og samtidig sikre at universitetets samlede IT-ressursene blir benyttet optimalt.

UiB sin IKT-strategi for perioden 2003 – 2006 hadde overskriften ”Standardisering og Samordning”. Selv om vi nå nærmer oss avslutning av strategiperioden vil visjonen bli videreført: ”IKT-tenestetilbudet skal vera orientert mot kostnadseffektive, brukarvenlege og driftssikre fellesfunksjonar som skal ha som formål å gi tilgang til dei arbeidsreiskapane og formidla den informasjonen som dei tilsette og studentane treng i arbeidet sitt for å følgje opp UiB sin overordna strategi.”

- Den tekniske infrastrukturen som omfatter bygninger, strøm, kjøling, nettverk og servere utgjør en stadig mer kritisk faktor for en institusjon som er avhengig av at en rekke IT-tjenester fungerer døgnet rundt, året rundt.
- Selv om IT-strategien ikke direkte foreslo sentralisering av IT-fellesfunksjoner, er den omorganiseringen som dere er midt inne i nær knyttet opp mot målet om standardisering og samordning.
- Det vil den nærmeste tiden være en del utfordringer i forhold til fagnære IT-oppgaver. Her må både IT-avdelingen og fagmiljøene vise fleksibilitet slik at disse oppgavene blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte selv om flertallet av de lokalt IT-ansatte overføres til den sentrale IT-avdelingen.

Når standardtjenestene er blitt sentralisert og etter hvert driftet så rutinemessig at det store flertall av brukere blir avlastet fra bry og heft med PC-er som ikke fungerer, må oppmerksomheten rettes mot nye anvendelser av IT-teknologi i undervisning og forskning. Jeg er positiv til at IT-direktøren har utnevnt en referansegruppe av dyktige fagpersoner som skal bidra med å lede IT-utviklingen ved UiB i en retning som øker kvaliteten og kreativiteten innen universitetets kjerneområder.

It-teknologien kan være både til velsignelse og forbannelse. Spesielt på personvernområdet kan teknologien, dersom den ikke styres ut fra etiske prinsipper, lede til en Orwelsk skrekkevisjon. I min rektortid vil UiB holde seg strengt innenfor loven om personopplysninger. Jeg er trygg på at dere vil være deres ansvar bevisst på dette punktet slik at brukerne kan ha full visshet om at ingen uvedkommende får innsyn i personlig informasjon.

I forhold til personvernlovgivingen er det spesielt bruk av forskningsdata som setter universitetet i en særstilling. Datatilsynets revisjon for ett år siden viste at UiB har ryddige forhold på dette området, men det arbeides likevel videre med å innskjerpe kravene til sikring av persondata som ikke er anonymisert. Det kan være ødeleggende for universitetets omdømme dersom persondata skulle komme i hendene på uvedkommende.

Jeg ser at det på dagens program er et foredrag om ”filosofisk perspektiv på IT”. Jeg hilser velkommen at universitetets IT-personell er interessert i et slikt perspektiv på en teknologi som blir stadig mer gjennomgripende innen alle samfunnets områder.

Alt i alt gratulerer jeg med et godt og spennende program – og jeg ønsker dere lykke til med ettermiddagens IT-Forum.